

Examen VMBO-KB

2017

tijdvak 2
dinsdag 20 juni
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Achter dit examen is een erratum opgenomen.

Dit examen bestaat uit 27 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfoopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 53 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1 Test koekjes

4p

1 Zoekend lezen

Lees eerst de vragen en zoek vervolgens de antwoorden op in de tekst.

- 1 Over welk soort koekjes lees je informatie op de website www.consumentenbond.nl/koekjes?
- 2 Hoeveel Ok€ Appelkoeken kan een bakker met één appel bakken?
- 3 Van welke twee grondstoffen wordt imitatiemarsepein gemaakt?
- 4 Hoe krijgen de meeste mergpijpjes een amandelsmaak?
- 5 Welk merk mergpijpe scoort matig op het testonderdeel 'vet' en slecht op het testonderdeel 'etiket'?
- 6 Welk merk stroopwafel kost meer dan 40 eurocent per 100 gram en scoort op het testonderdeel 'zout' matig?
- 7 Van welk merk stroopwafel ontbreekt de informatie over het percentage roomboter?
- 8 Welke expert werkt bij koekjesbakkerij Veldt?
- 9 Welke van alle geteste koeken heeft het hoogste testoordeel?

Tekst 2 Het gevaar van lawaai

10p

2 Samenvattingsopdracht

Vat de tekst 'Het gevaar van lawaai' samen in maximaal 165 woorden.

Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 het probleem dat Bas Sorgdrager van het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten stelt;
- 2 het gevolg van het probleem dat Bas Sorgdrager stelt;
- 3 de twee verschillende soorten lawaai waar mensen mee te maken hebben als ze hun beroep uitoefenen;
- 4 per lawaaisoort een voorbeeld van een beroepsgroep;
- 5 het soort maatregelen waar Ilke Jellema en Bas Sorgdrager voor pleiten;
- 6 een indirect gevolg van gehoorschade volgens Ilke Jellema;
- 7 de drie redenen waarom volgens een onderzoek van de arbeidsinspectie de meeste werknemers geen gebruik maken van gehoorbeschermers;
- 8 het advies dat Ilke Jellema geeft.

Maak er een goedlopend geheel van. Gebruik volledige zinnen waarbij de tekstverbanden duidelijk weergegeven worden. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel de woorden en zet dat aantal onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3 Talent Foundation

- 1p 3 De Talent Foundation PvT biedt ondersteuning aan kansarme jongeren.
→ Waar moet je aan voldoen als je voor ondersteuning in aanmerking wilt komen?
Zet een kruisje bij 'wel' of 'niet' in de uitwerkbijlage.
- 1p 4 Welke uitspraak geeft het best de werkwijze van Talent Foundation PvT weer?
A De organisatie bedenkt vanuit Nederland ontwikkelingsplannen.
B De organisatie gaat zelf actief op zoek naar jongeren met talent.
C De organisatie houdt veel inzamelingsacties.
D De organisatie zoekt samenwerking met lokale projecten.
- 1p 5 Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
overhalen om
A de foundation te liken op Facebook
B de foundation te promoten bij mensen die je kent
C donateur van de foundation te worden
D vrijwilligerswerk te gaan doen voor de foundation
- 1p 6 Welke uitspraak past het best bij 'met een (duim) alleen komen zij er niet'?
A Als je echt wilt helpen, onderneem actie en word donateur.
B Spreekt onze foundation je aan, like en deel ons op Facebook.
C Talent Foundation PvT helpt kansarme jongeren.
D Talent is noodzakelijk om succesvol te zijn.
- 1p 7 Zijn het alleen buitenlandse talenten die ondersteund worden?
A Hierover is in deze advertentie geen informatie te vinden.
B Ja, maar de organisatie beperkt zich tot een klein aantal landen.
C Nee, ook in Nederland zijn er talenten die door deze organisatie ondersteund worden.
- 1p 8 In de advertentie zie je een aantal poppetjes met daarbij een kort stukje tekst. In de uitwerkbijlage zie je een aantal afbeeldingen met een korte toelichting.
→ Welke afbeeldingen passen ook bij deze advertentie?
Zet een kruisje bij 'wel' of 'niet' in de uitwerkbijlage.

Tekst 4 Nog lekkerder!

- 1p 9 In alinea 1 doet Jutka Halberstadt een uitspraak over het beleid van een winkelketen.
→ Welke acties passen bij dat beleid?
Kruis in de uitwerkbijlage de twee juiste acties aan.
- 1p 10 In alinea 1 wordt het onderwerp ingeleid met het noemen van feiten.
Op welke manier wordt het onderwerp nog meer ingeleid?
Dit gebeurt door
A een aspect te noemen, waarbij het onderwerp wordt gepresenteerd.
B een samenvatting van het onderwerp vooraf te geven.
C enkele meningen tegenover elkaar te stellen.
D enkele voorbeelden te noemen die het onderwerp ondersteunen.
- 1p 11 In alinea 3 staat: “Wie bewuster omgaat met eten, denkt goede keuzes te maken, maar je belandt al snel in een voedsel-mijnenveld.” (regels 38-41)
Welke uitspraak past het best bij deze zin?
A Consumenten denken niet goed na als ze verantwoorde producten aanschaffen.
B Consumenten moeten zich meer in de herkomst van verantwoorde producten verdiepen.
C Consumenten weten niet altijd zeker hoe verantwoord producten zijn.
D Consumenten zouden meer verantwoorde producten moeten kopen.
- 1p 12 Wat is het belangrijkste doel van het boek ‘Het voedsellabyrint’?
A aanbevelingen doen hoe de consument ongezonde voeding kan herkennen
B hulp bieden aan consumenten met het uitkiezen van gezonde voeding
C praktische tips geven over wat wel en niet onder gezonde voeding valt
D uitleg geven over de keuzes die de consument maakt op het gebied van voedsel
- 1p 13 In alinea 5 noemen Seidell en Halberstadt dat ze ‘stroomopwaarts’ werken.
Wat wordt hiermee bedoeld?
A Ze willen bij mensen onder de aandacht brengen wat de verschillen zijn tussen arm en rijk.
B Ze willen mensen laten zien welke keuzes ze kunnen maken voor een gezonder leven, zonder te kijken naar hoe ze het beste kunnen afvallen.
C Ze vinden dat de mensen in de achterstandswijken net zo’n leefstijl moeten krijgen als de mensen in de andere wijken.
D Ze vinden mensen over het algemeen niet dik, maar willen laten zien wat mensen kunnen doen om niet dik te worden.

- 1p 14 Welke uitspraak past het best bij het boek 'Het voedsellabyrint'?
Het boek is een wegwijzer bij
A biologisch voedsel.
B duurzame producten.
C verantwoord eten.
- 1p 15 In deze tekst komen twee voedingsdeskundigen aan het woord.
Op welke manier gebruikt de schrijver hun uitspraken?
A om haar eigen mening over eten aan te vullen
B om te laten zien dat ze het absoluut oneens is met hen
C om het boek 'Het voedsellabyrint' aan te bevelen
D om verschillende meningen over eten te laten zien
- 1p 16 Waar wil de schrijver van deze tekst de lezers vooral op wijzen?
A Mensen denken dat ze niet zoveel met eten bezig zijn, maar maken onbewust verkeerde keuzes.
B Mensen die bewust met eten omgaan, hebben een gelukkiger en gezonder leven.
C Mensen die biologisch eten kopen, eten over het algemeen gezonder.
D Mensen maken vaak verkeerde keuzes omtrent eten, maar dat is de fout van de producenten.
- 1p 17 Een tekst kan bepaalde doelen hebben.
Wat is het belangrijkste doel van deze tekst?
A informeren over bewust eten
B informeren over de verkrijgbaarheid van het boek 'Het voedsellabyrint'
C overhalen om het boek 'Het Voedsellabyrint' te kopen
D overhalen om meer groente te eten
- 1p 18 Waar wordt de lezer op gewezen in de laatste alinea?
A koop voedsel dat bij de superfoodtrend past
B koop vooral biologisch voedsel
C let goed op als je voedsel koopt
D let goed op want etiketten op verpakkingen zijn misleidend

Tekst 5 Onbetaalbaar eigendom

- 1p 19 In welke alinea wordt het best uitgelegd wat er wordt bedoeld met 'Onbetaalbaar eigendom'?
A alinea 1
B alinea 3
C alinea 4
D alinea 6

- 1p **20** Wat is het verband tussen de alinea's 3 en 4?
- A De alinea's 3 en 4 vormen een opsomming.
 - B Alinea 4 geeft een verklaring van alinea 3.
 - C Alinea 4 geeft een voorbeeld bij alinea 3.
 - D Alinea 4 is een tegenstelling van alinea 3.
- 1p **21** In alinea 4 staat "emotionele kostbaarheden". (regels 40-41)
In de uitwerkbijlage staat een aantal kenmerken van producten.
→ Welke kenmerken horen bij emotionele kostbaarheid en welke niet volgens de tekst?
Kruis in de uitwerkbijlage bij elk kenmerk 'wel' of 'niet' aan.
- 1p **22** De alinea's 5 en 6 horen bij elkaar.
Welk kopje past het best bij de alinea's 5 en 6 samen?
- A Jonge kinderen
 - B Mens tegenover dier
 - C Nut tegenover plezier
 - D Psychologisch onderzoek
- 1p **23** Wat is het verband tussen de alinea's 6 en 8?
- A Alinea 8 beschrijft enkele gevolgen bij de voorbeelden uit alinea 6.
 - B Alinea 8 geeft een tegenstelling bij de voorbeelden uit alinea 6.
 - C Alinea 8 verklaart de voorbeelden uit alinea 6.
 - D Alinea 8 zwakt de voorbeelden uit alinea 6 af.
- 1p **24** Wat is het belangrijkste thema van de alinea's 7 tot en met 11?
- A Het toekennen van emotionele waarde aan de gekste dingen
 - B Psychologisch onderzoek naar kinderen en hun knuffel
 - C Spullen met emotionele waarde geven een prettig gevoel
 - D Voordelen van het toekennen van emotionele waarde aan spullen
- 1p **25** Mensen en dieren gaan verschillend om met spullen.
Wat is het belangrijkste verschil?
- A Mensen hechten zich vaak aan bepaalde spullen en dieren hebben geen emotionele waarde bij spullen.
 - B Mensen hebben vooral de focus op de status van spullen en dieren hebben vooral aandacht voor de gebruikswaarde van spullen.
 - C Mensen vervangen spullen ook als ze nog niet kapot zijn en dieren blijven spullen gebruiken totdat ze kapot zijn.
 - D Mensen hechten waarde aan de financiële kant van spullen en dieren beoordelen producten vooral op praktische waarde.

- 1p **26** Mensen hechten waarde aan spullen.
Hierna staat een aantal uitspraken over de waarde van spullen.
Welke uitspraak is **niet** waar volgens de tekst?
- A Spullen bepalen in sterke mate hoe anderen naar ons kijken.
 - B Spullen dragen bij aan het beeld dat we van onszelf hebben.
 - C Spullen geven een gelukkig gevoel en kunnen ons opvrolijken.
 - D Spullen laten zien hoe sociaal je bent in deze maatschappij.
- 1p **27** Wat maakt het voorbeeld in alinea 10 van het instrument 'de versleten saxofoon' duidelijk?
Kruis in de uitwerkbijlage de twee juiste antwoorden aan.
- 1p **28** Waarom kennen wij volgens psychologisch onderzoek emotionele waarde toe aan onze bezittingen?
- A omdat het ons veel voordelen oplevert
 - B omdat materiële zaken ons niet gelukkig maken
 - C omdat we daar in tegenstelling tot dieren van nature toe in staat zijn
 - D omdat wij een erg sterke bezitsdrang hebben

Situatiebeschrijving

Tijdens de les Nederlands hebben jullie een klassengesprek gevoerd over de waarde die mensen aan bepaalde zaken toekennen. Je hebt gemerkt dat er veel verschillen zijn. Sommige leerlingen hechten veel waarde aan hun mobiele telefoon, of aan sneakers van een bepaald merk. Maar er zijn ook leerlingen voor wie een foto van hun opa en oma heel belangrijk is.

Jij bent hierdoor nieuwsgierig geworden naar de waarde die mensen aan dingen toekennen. Waar hechten mensen waarde aan? Je wilt graag weten hoe leerlingen hierover denken. Misschien denken leerlingen uit klas 1 hier wel heel anders over dan leerlingen uit de bovenbouw. Je gaat dit onderzoeken en je wilt de uitkomst van je onderzoekje in de klas presenteren.

Je gaat een artikel schrijven voor de schoolkrant. De aanleiding voor je artikel is het klassengesprek. Je beschrijft kort dat jullie gepraat hebben over de waarde die mensen aan producten toekennen. Daarna beschrijf je twee voorbeelden van dingen die voor jou waarde hebben. Je motiveert ook waarom deze spullen voor jou zoveel betekenen.

Je wilt te weten komen wat voor andere leerlingen waardevolle producten zijn. Je roept leerlingen op om jou een e-mail te sturen. In de mail geven de leerlingen met een korte toelichting aan, wat voor hen een waardevol product is. Ook vraag je of ze hiervan een foto willen meesturen. Je hoopt dat veel leerlingen een reactie sturen en dat neem je op in je artikel. Tot slot vraag je of leerlingen snel willen reageren.

13p **29 Opdracht**

Schrijf het artikel voor de schoolkrant. Gebruik voor je artikel de informatie uit de situatiebeschrijving en eventueel de tekst 'Onbetaalbaar eigendom'. Gegevens die onbekend zijn, mag je zelf bedenken. Maak er een samenhangend geheel van en zet er een passende titel boven. Zet je voor- en achternaam onder het artikel.

Besteed in jouw artikel aandacht aan de volgende onderwerpen:

- jezelf voorstellen met naam en klas;
- aanleiding voor het schrijven van het artikel;
- korte beschrijving van klassengesprek;
- twee voorbeelden van producten die voor jou waardevol zijn;
- motivatie bij eigen waardevolle producten;
- oproep om e-mail te sturen;
- vraag om foto mee te sturen;
- hoop op reacties van veel leerlingen;
- vraag om snelle reactie.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Nederlands CSE KB

Centraal examen vmbo

Tijdvak 1

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo

Bij het centraal examen Nederlands KB vmbo op vrijdag 12 mei, aanvang 13.30 uur, moet de volgende mededeling aan het begin van de zitting bij de kandidaten bekend zijn.

Op **pagina 9** van het opgavenboekje moet aan het einde van de schrijfpdracht de volgende zin toegevoegd worden:

Let op: Zorg ervoor dat je tekst minimaal uit 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik.

Het College voor Toetsen en Examens
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse